

Man har ikke forstået det, bare fordi man har fået sat det på begreb

*Samtaler med Flemming Mouritsen i perioden 2008 til 2012
ved Herdis Toft og Karin Esmann Knudsen*

Hvornår finder du frem til begrebet legekultur?

– Det handler om, at der er et initiativ, og hvor nordmændene for alvor tager fat og prioriterer dette børneområde som et af de højeste. Det kom på dagsordenen, så det ville noget, hele vejen gennem: Med hensyn til udvikling af hele højskolesystemet, seminarier med uddannelse af pædagoger, og med hensyn til børnehavedækning, som får et enormt boom i Norge i slutningen af 1970'erne, hvor de investerer for at få området kvalificeret op. Det er en situation, der har kørt lige siden. Der er sat masser af penge af til at skabe forskningsmæssigt grundlag og kvalificering af disse områder. Men det starter der, og det er på det tidspunkt, at Center for barnforskning i Trondheim etableres. Det er også i høj grad sociologer, der dominerer det, hvor den humanistiske side på papiret var central, men i praksis blev underordnet: Psykologi, sociologi og de traditionelle fagområder. Der ligger rapporter fra de seminarer, vi havde i det regi.

Her havde vi et træf i Oslo, blandt andet med Bertil Sundin og Åse Enerstvedt. Det var direkte designet efter børns udtryksformer, og hvad de kunne musikalsk socialt. Bertil Sundin er psykolog og Roar Bjørkvold med musik, og Åse er folklorist. Hun havde lavet en bog, der kom i 1970'erne, *Kongen over gata* (1971). Og så var der selvfølgelig Bengt av Klintberg. De/

vi fik etableret en nordisk kontaktgruppe i slutningen af 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne, og det var egentlig med til at sætte fokus. De kommer fra antropologi og fra psykologi og arbejdede med de her ting. Det betyder, at der sker en forskydning fra det sproglige medie som det centrale over i det mere folkloristisk-antropologiske med det antropologiske kulturbegreb under udvikling, men fokus er stadigvæk på de æstetiske dimensioner og udtryksformer og betydningen af det. De gælder egentlig også Sundin. Og det gælder i høj grad folkloristerne. Det er også de sjoveste at have med at gøre. Det er nogenlunde på samme tid som Fjords litteraturhistorieprojekt, hvor vi har det seminar ude ved Ejer Baunehøj, hvor også Holbek deltog, og også Bengt av Klintberg. Han var også med i tidsskriftet *Ta* i slutningen af 1960'erne. Han var folklorist og fortæller, og han har haft, hvad der svarer til et eksternt lektorat på Folkloristisk institut i Uppsala i mange år. Han spiller jazz, og han har lavet en masse radio og fungerer lidt ligesom Iørn Piø i den svenske radio. Han havde et meget stærkt fokus på børneområdet. Så det var en skidesjov og god gruppe.

Det er der, hvor det bliver til legekultur. Det begreb udvikler sig så, og jeg ved, at jeg har brugt det på det tidspunkt. Og fx i studieordningen på uddannelsen der i 1987 ligger det helt klart som den benævnelse, der dækker dette område. De folk

her er klassisk skolede, kan man sige, altså i den periode fra nykritikken, hvor stof-fet, ikke bare temaerne, men også æstetikken spiller en stor rolle for analysernes betydning. Men folkloristerne har ikke bare redskaber, så fx Klintberg griber til en psykoanalytisk forståelsesramme. De har sans for, at det er den anden side, der er den vigtige. Det er ikke så meget den med, at det BARE er udtryk for dit og dat. Det er en overskridelse på mange ledder og kanter af en lidt forbenet marxistisk ideologikritisk position. Det er egentlig det, der er projektet for de fleste i den der sammenhæng, at komme et andet sted hen end der, hvor det bliver reduktivt. Det er tværtimod et spørgsmål om at få kvalificeret disse udtryk. Og mange – og det var det, der gjorde det skidesjovt – det var fan'ne folk, der *kunne* noget. De kunne demonstrere det, de snakkede om, og for mig var det en fabelagtig bekræftelse at komme ind i den sammenhæng. Det er der, det også lykkes for at mig ligesom at få skrevet mig om fra det akademiske tunge vokabular og over i en fortællende form, hvor man måske demonstrerer mere end

man postulerer, men også mere end man begrebsliggør, altså hvor det næsten er den modsatte bevægelse. Det handler om at få metaforiseret stoffet som en slags demonstration også i et sprog til at forstå, hvad der er på færde. Altså, man har ikke forstået det, bare fordi man har fået sat det på begreb. Begreberne ligger lige så meget som fordomme og spærrer for at forstå, hvad der er på færde. Men det er vigtigt med den performance, der er i det. Man må øve sig. Det er sådan noget som ikke giver noget i et meriteringssystem, så det er også lidt trods, ligesom med børns remser og rim og fortællinger og alt det der. De *er* der, når de *er* der, og det er *det*. Og det er vigtigt: den her seance, vi har lige nu, den er det, den er, men den kan ikke rigtig dokumenteres, den er væk, som blade i vinden. Det har været lidt det at opøve et arsenal af felter på en måde – lidt på sammen måde som børn og rollelege. Det er vigtigt at give det en form og så at kunne tage det i brug og improvisere det i situationen. Improvisationen kræver en helvedes til færdighed og øvelse. Men det er det, det kommer an på.